Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (ôsma komora)

zo 14. októbra 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Ochrana finančných záujmov Európskej únie – Článok 325 ZFEÚ – Boj proti podvodom a iným nezákonným činnostiam – Dohovor o ochrane finančných záujmov Únie – Pojem ‚podvod' – Protiprávne konanie počas obdobia udržateľnosti projektu"

Vo veci C-360/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunalul Argeș (Vyšší súd Argeș, Rumunsko) zo 4. augusta 2020 a doručený Súdnemu dvoru 4. augusta 2020, ktorý súvisí s konaním:

Ministerul Lucrărilor Publice, **Dezvoltării şi Administrației**, predtým Ministerul Dezvoltării Regionale şi Administrației Publice,

proti

NE,

SÚDNY DVOR (ôsma komora),

v zložení: predseda siedmej komory J. Passer, vykonávajúci funkciu predsedu ôsmej komory, sudcovia L. S. Rossi a N. Wahl (spravodajca),

generálny advokát: J. Richard de la Tour,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării şi Administrației, predtým Ministerul Dezvoltării Regionale şi Administrației Publice, v zastúpení: I. Ștefan, splnomocnený zástupca,

– Európska komisia, v zastúpení: J. Baquero Cruz, L. Mantl a I. Rogalski, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: rumunčina.

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 4 ods. 3 ZEÚ v spojení s článkom 325 ods. 1 a 2 ZFEÚ, článkom 1 ods. 1 písm. a) Dohovoru vypracovaného na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev, podpísaného v Bruseli 26. júla 1995 (Ú. v. ES C 316, 1995, s. 49; Mim. vyd. 19/008, s. 57, ďalej len „dohovor PIF“), ako aj článku 57 ods. 1 a 3 a článku 98 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999 (Ú. v. EÚ L 210, 2006, s. 25), zmeneného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 539/2010 zo 16. júna 2010 (Ú. v. EÚ L 158, 2010, s. 1) (ďalej len „nariadenie č. 1083/2006“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci žaloby, ktorú podalo Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării şi Administraţiei (Ministerstvo verejných prác, rozvoja a správy, Rumunsko), predtým nazývané Ministerul Dezvoltării Regionale şi Administraţiei Publice (Ministerstvo regionálneho rozvoja a verejnej správy, Rumunsko) (ďalej len „ministerstvo“) proti uzneseniu, ktorým prokuratúra rozhodla o zastavení trestného konania proti NE týkajúceho sa protiprávneho konania súvisiaceho s neoprávneným prijatím prostriedkov pochádzajúcich zo všeobecného rozpočtu Európskej únie.

Právny rámec

Právo Únie

Dohovor PIF

3 Článok 1 ods. 1 písm. a) dohovoru PIF stanovuje:

„1. Na účely tohto dohovoru bude medzi podvody, ktoré majú dopad na finančné záujmy Európskych spoločenstiev, patriť:

a) s ohľadom na výdavky každý úmyselný čin alebo opomenutie týkajúce sa:

– používania alebo predkladania nepravých, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokumentov, ktoré majú za následok spreneveru alebo nezákonné zadržiavanie finančných prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev alebo rozpočtov spravovaných Európskymi spoločenstvami alebo v ich mene,

– neuverejnenie informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou s rovnakým účinkom ako vyššie,

– sprenevery týchto finančných prostriedkov na iné účely ako účely, na ktoré boli tieto pôvodne poskytnuté;

…“

Nariadenie č. 1083/2006

4 Článok 2 bod 7 nariadenia č. 1083/2006, nazvaný „Vymedzenie pojmov“, stanovuje:

„Na účely tohto nariadenia majú nasledujúce pojmy tento význam:

…

7. ‚nezrovnalosť‘: akékoľvek porušenie ustanovení práva Spoločenstva, ktoré vyplýva z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu Európskej únie zaťažením všeobecného rozpočtu neoprávnenou výdavkovou položkou.“

5 Článok 57 ods. 1 tohto nariadenia, nazvaný „Dĺžka trvania operácií“, stanovuje:

„1. Členský štát alebo riadiaci orgán zabezpečí, že sa pre operáciu zahŕňajúcu investície do infraštruktúry alebo investície do výroby zachová príspevok z fondov iba vtedy, ak v období piatich rokov od jej ukončenia neprejde podstatnou zmenou, ktorá je spôsobená zmenou povahy vlastníctva položky infraštruktúry alebo ukončením výrobnej činnosti, a ktorá ovplyvňuje povahu operácie alebo podmienky vykonávania operácie alebo poskytuje firme alebo orgánu verejnej správy neoprávnené zvýhodnenie.

Opatrenia spadajúce do oblasti pomoci z ESF sa považujú za opatrenia, ktoré si nezachovali príspevok, iba vtedy, ak podliehajú povinnosti zachovať investíciu podľa uplatniteľných pravidiel o štátnej pomoci v zmysle článku 107 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a ak prejdú podstatnou zmenou v dôsledku ukončenia výrobnej činnosti v rámci obdobia stanoveného v uvedených pravidlách.

Členské štáty môžu skrátiť obdobie stanovené v prvom pododseku na tri roky v prípadoch týkajúcich sa zachovania investícií malými a strednými podnikmi.“

6 Článok 98 uvedeného nariadenia s názvom „Finančné opravy členských štátov“ znie:

„1. Členské štáty nesú v prvom rade zodpovednosť za vyšetrovanie nezrovnalostí, konajú na základe dôkazov o akejkoľvek väčšej zmene ovplyvňujúcej povahu alebo podmienky vykonávania operácií alebo operačných programov alebo ich kontroly a uskutočňujú požadované finančné opravy.

2. Členský štát vykoná požadované finančné opravy v súvislosti s individuálnymi alebo systémovými nezrovnalosťami zistenými v operáciách alebo operačných programoch. Opravy členského štátu pozostávajú zo zrušenia celého verejného príspevku na operačný program alebo jeho časti. Členský štát vezme do úvahy i povahu a závažnosť nezrovnalostí a finančnú stratu spôsobenú fondu.

Zdroje z fondov uvoľnené týmto spôsobom môže členský štát opätovne použiť do 31. decembra 2015 na príslušný operačný program v súlade s ustanoveniami uvedenými v odseku 3.

…

3. Príspevok zrušený v súlade s odsekom 2 nemožno opätovne použiť na operáciu alebo operácie, ktoré boli predmetom opravy, a v prípade, že sa finančná oprava uskutočnila z dôvodu systémovej nezrovnalosti, ani na existujúce operácie v rámci celej prioritnej osi alebo jej časti, kde sa systémová nezrovnalosť vyskytla.

4. V prípade systémovej nezrovnalosti členský štát rozšíri svoje šetrenie na všetky operácie, ktoré by mohli byť nepriaznivo ovplyvnené.“

Rumunské právo

7 Článok 18[1] ods. 1 legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție (zákon č. 78/2000 o predchádzaní, odhaľovaní a stíhaní korupčných činov) z 8. mája 2000 v znení Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (zákon č. 187/2012 o vykonaní zákona č. 286/2009, Trestný zákon) (ďalej len „článok 18[1] ods. 1 zákona č. 78/2000“) stanovuje:

„Kto použije alebo v zlej viere predloží nepravé, nepresné alebo neúplné vyhlásenia alebo dokumenty, v dôsledku čoho neoprávnene prijme finančné prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskej únie alebo rozpočtov spravovaných Európskou úniou alebo v jej mene, potrestá sa trestom odňatia slobody na 2 až 7 rokov a odňatím niektorých práv.“

8 Podľa článku 2 ods. 1 písm. b) Ordonanța de urgență nr. 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene şi/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora (mimoriadne nariadenie vlády č. 66/2011 o predchádzaní, zisťovaní a stíhaní nezrovnalostí pri prijímaní a využívaní európskych fondov a/alebo s nimi súvisiacich vnútroštátnych verejných fondov) z 29. júna 2011:

„Na účely tohto mimoriadneho nariadenia [‚podvod‘ znamená] protiprávne konanie spáchané v súvislosti so získaním alebo využívaním európskych fondov a/alebo s nimi súvisiacich vnútroštátnych fondov, ktoré je trestné podľa trestného zákona alebo iných osobitných zákonov.“

9 Článok 26 tohto nariadenia znie:

„Ak pravidlá upravené medzinárodným verejným darcom nestanovujú inak, orgán príslušný spravovať európske fondy zabezpečí vyhotovenie zápisníc o zistení nezrovnalostí a o určení rozpočtových pohľadávok na základe článkov 20 a 21, pokiaľ:

a) v priebehu sledovaného obdobia zistí, že projekt nespĺňa požiadavky trvalosti/udržateľnosti stanovené v príslušných právnych predpisoch;

b) na konci sledovaného obdobia zistí, že ukazovatele/ciele projektov financovaných z európskych fondov alebo s nimi súvisiacich vnútroštátnych verejných fondov sa nezrealizovali v celom rozsahu alebo sa zrealizovali čiastočne.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

10 Konanie vo veci samej sa týka podmienok realizácie projektu s názvom „Mănăstirea Cetățuia Negru Vodă – Legendă și tradiție“ (kláštor Cetățuia, Negru Vodă – Legenda a tradícia). Tento projekt bol spolufinancovaný európskymi fondmi na základe zmluvy o financovaní, podľa ktorej je príjemcom Unitatea Administrativ Teritorială C. (Územno-správna jednotka C., Rumunsko), zastúpená NE, starostom.

11 Táto zmluva okrem iného stanovovala, že príjemca v období nasledujúcom po realizácii projektu, teda v období udržateľnosti projektu, s cieľom zabezpečiť reklamu projektu vykoná z vlastných zdrojov tlač a distribúciu propagačného materiálu, ako sú letáky, pohľadnice, brožúry, fotoalbumy a knižní turistickí sprievodcovia.

12 Príjemca predložil jednak správu o udržateľnosti investície a jednak správu o distribúcii propagačného materiálu.

13 Ministerstvo usúdilo, že medzi obsahom týchto správ a dôkazmi, ktoré príjemca predložil pri kontrole na mieste, je nesúlad. Hoci príjemca vyhlásil, že propagačný materiál zhotovil a distribuoval v súlade so zmluvou, nedokázal to dostatočne preukázať, v dôsledku čoho podľa ministerstva vzniklo dôvodné podozrenie týkajúce sa správnosti odovzdaných dokumentov. Ministerstvo teda tvrdí, že má presvedčivé nepriame dôkazy týkajúce sa predloženia nepravých, nepresných alebo neúplných vyhlásení alebo dokumentov.

14 Parchetul de le pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție – Serviciul teritorial Pitești (prokuratúra pri Najvyššom kasačnom súde – Národné protikorupčné riaditeľstvo – Oblastné oddelenie Pitešť, Rumunsko) na návrh ministerstva začala 14. februára 2017 trestné konanie z dôvodu možného protiprávneho konania upraveného v článku 18^1 ods. 1 zákona č. 78/2000, konkrétne toho, že boli použité alebo v zlej viere predložené nepravé, nepresné alebo neúplné vyhlásenia alebo dokumenty, v dôsledku čoho došlo k neoprávnenému prijatiu finančných prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskej únie.

15 Uznesením z 12. mája 2017 Direcția Națională Anticorupție – Serviciul teritorial Pitești (Národné protikorupčné riaditeľstvo – Oblastné oddelenie Pitešť, Rumunsko) začalo trestné stíhanie vo veci protiprávneho konania upraveného v článku 18^1 ods. 1 zákona č. 78/2000.

16 Dňa 1. augusta 2019 prokurátor vydal uznesenie, ktorým rozhodol o zastavení konania, keďže usúdil, že existencia skutkov uvedených v článku 18^1 ods. 1 zákona č. 78/2000 nebola preukázaná. Na odôvodnenie tohto rozhodnutia najprv uviedol, že podľa ustanovení zmluvy o financovaní sú činnosti, stanovené na zabezpečenie zachovania a pokračovania propagácie cestovného ruchu počas piatich rokov nasledujúcich po realizácii projektu, vrátane tlače a distribúcie propagačných materiálov, financované z vlastného rozpočtu príjemcu, a nie z rozpočtu Únie.

17 Ďalej uviedol, že správy, ktorých správnosť obsahu ministerstvo spochybňuje, príjemca zaslal po ukončení projektu v rámci kontroly *ex post*. Podľa prokurátora pritom objektívne znaky zakladajúce protiprávne konanie upravené v článku 18^1 ods. 1 zákona č. 78/2000 nie sú splnené, pretože v tejto veci neexistuje príčinná súvislosť medzi predložením alebo použitím dokumentov a neoprávneným získaním európskych finančných prostriedkov. Prokurátor teda usudzuje, že k získaniu európskych finančných prostriedkov došlo počas obdobia realizácie projektu a toto získanie nebolo podmienené predložením dokumentov týkajúcich sa obdobia udržateľnosti projektu, takže nemožno konštatovať, že došlo k ujme na rozpočte Únie.

18 Dňa 29. augusta 2019 sa ministerstvo obrátilo na vedúceho prokurátora sekcie prokuratúry na Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție (Najvyšší kasačný súd – Národné protikorupčné riaditeľstvo, Rumunsko) so sťažnosťou proti uvedenému rozhodnutiu o zastavení konania, pričom tvrdilo, že toto rozhodnutie bolo protiprávne a nedôvodné. Táto sťažnosť bola zamietnutá ako nedôvodná.

19 Za týchto okolností ministerstvo podalo na Tribunalul Argeș (Vyšší súd Argeș) žalobu proti uzneseniu o zastavení konania z 1. augusta 2019.

20 Na podporu svojej žaloby ministerstvo tvrdí, že predloženie dokumentov obsahujúcich nepresné informácie po uplynutí obdobia realizácie projektu môže predstavovať protiprávne konanie v zmysle článku 18^1 ods. 1 zákona č. 78/2000. Usudzuje, že neoprávnené prijatie prostriedkov z rozpočtu Únie, ktoré vyplýva z predloženia týchto dokumentov, sa musí posudzovať s prihliadnutím na podmienky stanovené v zmluve o financovaní, a preto činnosti súvisiace s obdobím udržateľnosti patria do rámca zmluvy počas doby jej platnosti, hoci nasledujú po realizácii projektu.

21 Za týchto okolností Tribunalul Argeș (Vyšší súd Argeș) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Zahŕňa pojem podvody, ktoré majú dopad na finančné záujmy [Európskej únie], uvedený v článku 1 ods. 1 písm. a) [dohovoru PIF] protiprávne konanie, ktoré bolo spáchané s cieľom vytvoriť zdanie dodržania článku 57 ods. 1 nariadenia č. 1086/2006, aby sa tak vyhlo tomu, že členský štát uplatní pravidlá stanovené v článku 57 ods. 3 tohto článku v spojení s článkom 98 uvedeného nariadenia, alebo sa tento pojem vzťahuje len na protiprávne konanie spáchané do ukončenia obdobia realizácie s vylúčením skutkov spáchaných v období udržateľnosti?

2. Možno právo Únie, najmä článok 4 ods. 3 ZEÚ v spojení s článkom 325 ods. 1 a 2 ZFEÚ a článkom 1 ods. 1 písm. a) [dohovoru PIF], vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu ustanoveniu, ktoré vylučuje postih osoby za protiprávne konanie spáchané po ukončení obdobia realizácie, teda v období udržateľnosti, v súvislosti s povinnosťami, ku ktorým sa zaviazala v zmluve o financovaní, ako aj výkladu vnútroštátneho ustanovenia v tom zmysle, že pojem podvody, ktoré majú dopad na finančné záujmy [Únie], nezahŕňa protiprávne konanie príjemcu financovania v období udržateľnosti projektu v súvislosti s povinnosťami vyplývajúcimi zo zmluvy o financovaní bez ohľadu na pôvod finančných prostriedkov alebo výdavkov vynaložených príjemcom na účely udržateľnosti projektu, teda bez ohľadu na to, či prostriedky pochádzajú z vlastného rozpočtu príjemcu, alebo z prostriedkov [Únie]?“

Konanie na Súdnom dvore

22 Tribunalul Argeș (Vyšší súd Argeș) vo svojom rozhodnutí o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania navrhol, aby bol návrh, ktorý viedol k vyhláseniu tohto rozsudku, prejednaný v skrátenom konaní podľa článku 105 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Na podporu svojho návrhu tento súd v podstate uviedol, že v spore vo veci samej existuje riziko uplynutia premlčacej lehoty trestnoprávnej zodpovednosti.

23 Článok 105 ods. 1 rokovacieho poriadku stanovuje, že na návrh vnútroštátneho súdu, alebo výnimočne i bez návrhu, môže predseda Súdneho dvora, ak si povaha veci vyžaduje jej prejednanie bez zbytočného odkladu, po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta rozhodnúť, že prejudiciálne konanie prebehne v skrátenom konaní.

24 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že takéto skrátené konanie predstavuje procesný nástroj určený na odpovedanie na mimoriadne naliehavú situáciu (rozsudok z 20. apríla 2021, Repubblika, C-896/19, EU:C:2021:311, bod 19, ako aj citovaná judikatúra).

25 V prejednávanej veci predseda Súdneho dvora 14. septembra 2020 po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta rozhodol, že nie je opodstatnené vyhovieť návrhu na prejednanie veci v skrátenom konaní, keďže návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahoval dostatočné dôkazy na preukázanie výnimočných okolností, ktoré by odôvodňovali, aby sa o návrhu na začatie prejudiciálneho konania rozhodlo bez zbytočného odkladu. Vnútroštátny súd sa totiž na podporu svojho návrhu obmedzil na uvedenie dátumu skutkových okolností a citovanie vnútroštátnych pravidiel uplatniteľných v oblasti premlčania trestnoprávnej zodpovednosti bez toho, aby sa vyjadril k uplatneniu týchto pravidiel na spor vo veci samej.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej prejudiciálnej otázke

26 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má pojem „podvody, ktoré majú dopad na finančné záujmy“ Únie, uvedený v článku 1 ods. 1 písm. a) dohovoru PIF, vykladať v tom zmysle, že zahŕňa použitie nepravých alebo nesprávnych vyhlásení predložených po realizácii projektu, na ktorý boli prijaté finančné prostriedky, na účely vytvorenia zdania splnenia povinností stanovených na obdobie udržateľnosti projektu.

27 Podľa znenia článku 1 ods. 1 písm. a) dohovoru PIF medzi „podvody, ktoré majú dopad na finančné záujmy“ Únie, patrí, pokiaľ ide o výdavky, každý úmyselný čin alebo opomenutie týkajúce sa používania alebo predkladania nepravých, nesprávnych alebo neúplných vyhlásení alebo dokumentov, v dôsledku čoho dôjde k neoprávnenému prijatiu alebo zadržiavaniu prostriedkov pochádzajúcich z rozpočtu Únie.

28 „Podvody, ktoré majú dopad na finančné záujmy“ Únie, na ktoré sa vzťahuje článok 1 ods. 1 písm. a) dohovoru PIF, teda zahŕňajú nielen získanie, ale aj neoprávnené zadržiavanie finančných prostriedkov pochádzajúcich z rozpočtu Únie. Podvod, ktorého cieľom je neoprávnené zadržiavanie finančných prostriedkov, teda môže mať formu nesplnenia povinnosti podať vyhlásenia po získaní uvedených prostriedkov.

29 V dôsledku toho sa má pojem „podvody, ktoré majú dopad na finančné záujmy“ Únie, uvedený v článku 1 ods. 1 písm. a) dohovoru PIF, nutne vykladať tak, že zahŕňa úmyselné použitie nepravých alebo nesprávnych vyhlásení predložených po realizácii projektu, na ktorý boli prijaté finančné prostriedky, na účely vytvorenia zdania splnenia povinností stanovených na obdobie udržateľnosti projektu v zmluve o financovaní, a to s cieľom neoprávneného zadržiavania prostriedkov pochádzajúcich z rozpočtu Únie. Vzťahuje sa teda na celé obdobie, počas ktorého zmluva o financovaní ukladá príjemcom povinnosti, vrátanie obdobia udržateľnosti.

30 Okrem toho pôvod prostriedkov slúžiacich na splnenie povinnosti spojenej so zmluvou o financovaní je irelevantný, keďže splnenie uvedenej povinnosti podmieňuje poskytnutie a zachovanie prostriedkov pochádzajúcich z rozpočtu Únie.

31 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že na prvú otázku treba odpovedať tak, že pojem „podvody, ktoré majú dopad na finančné záujmy“ Únie, uvedený v článku 1 ods. 1 písm. a) dohovoru PIF, sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa použitie nepravých alebo nesprávnych vyhlásení predložených po realizácii projektu, na ktorý boli prijaté finančné prostriedky, na účely vytvorenia zdania splnenia povinností stanovených na obdobie udržateľnosti projektu.

O druhej prejudiciálnej otázke

32 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má zásada prednosti práva Únie vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladá vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva v súlade s povinnosťami vyplývajúcimi z článku 325 ods. 1 a 2 ZFEÚ v spojení s článkom 1 ods. 1 písm. a) dohovoru PIF.

33 Pri odpovedi na túto otázku treba najprv pripomenúť, že zásada prednosti práva Únie ukladá všetkým orgánom členských štátov povinnosť priznať plný účinok jednotlivým normám Únie, pričom právo členských štátov nemôže mať vplyv na účinok priznaný týmto jednotlivým normám na území uvedených štátov (rozsudok z 24. júna 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, bod 54 a citovaná judikatúra).

34 V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že zásada konformného výkladu vnútroštátneho práva, podľa ktorej je vnútroštátny súd povinný v čo najväčšej možnej miere vykladať vnútroštátne právo v súlade s požiadavkami práva Únie, je obsiahnutá v systéme Zmlúv, keďže vnútroštátnemu súdu umožňuje v rámci jeho právomocí zaistiť plnú účinnosť práva Únie pri rozhodovaní o sporoch, ktoré mu boli predložené (rozsudok z 24. júna 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, bod 55 a citovaná judikatúra).

35 V dôsledku toho bude úlohou vnútroštátneho súdu, aby v prejednávanej veci posúdil, či sa vnútroštátne právo môže vykladať v tom zmysle, že sa týka nielen získania, ale aj neoprávneného zadržiavania finančných prostriedkov, ak toto zadržiavanie môže predstavovať podvod na finančných záujmoch Únie, ako je definovaný v článku 1 ods. 1 písm. a) dohovoru PIF.

36 V tejto súvislosti treba ďalej uviesť, že článok 325 ods. 1 a 2 ZFEÚ ukladá členským štátom povinnosť dosiahnuť presne vymedzený výsledok, pokiaľ ide o prijatie odrádzajúcich a účinných opatrení, ako aj o ich povinnosť prijať rovnaké opatrenia na zamedzenie podvodov s dosahom na finančné záujmy Únie, ako sú opatrenia, ktoré prijímajú na zamedzenie podvodov s dosahom na svoje vlastné finančné záujmy, pričom táto povinnosť nie je viazaná na žiadnu podmienku. Na základe zásady prednosti práva Únie vo vzťahu k vnútroštátnemu právu členských štátov je tak dôsledkom tohto ustanovenia absolútna neúčinnosť akéhokoľvek odporujúceho existujúceho ustanovenia vnútroštátnej právnej úpravy, a to zo samotného dôvodu, že nadobudlo platnosť (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. septembra 2015, Taricco a i., C-105/14, EU:C:2015:555, body 51 a 52).

37 V dôsledku toho vzhľadom na poskytnutú odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku výklad vnútroštátneho práva, podľa ktorého za vyhlásenia, ktoré možno posúdiť ako „podvod“ v zmysle práva Únie, možno považovať len vyhlásenia vykonané v období realizácie projektu, a nie počas obdobia udržateľnosti, je bez ohľadu na pôvod použitých finančných prostriedkov nedostatočný,

a preto je v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi z práva Únie, keďže môže zabrániť prijatiu účinných a odrádzajúcich sankcií v prípadoch podvodov, ktoré majú dosah na finančné záujmy Únie.

38 Napokon pri konformnom výklade vnútroštátnych ustanovení musí vnútroštátny súd tiež dbať na to, aby sa dodržali základné práva dotknutých osôb a aby sa zabránilo tomu, že by sa týmto osobám uložili sankcie, ktorým by sa vyhli, pokiaľ by sa tieto ustanovenia vnútroštátneho práva uplatnili v súlade s povinnosťami vyplývajúcimi zo zásady zákonnosti trestných činov a trestov v trestnom práve (pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. septembra 2015, Taricco a i., C-105/14, EU:C:2015:555, bod 53).

39 Pokiaľ by tak vnútroštátny súd dospel k záveru, že konformný výklad vnútroštátnych ustanovení je v rozpore so zásadou zákonnosti trestných činov a trestov, nebol by povinný splniť túto povinnosť, a to ani v prípade, že by jej dodržanie umožnilo napraviť vnútroštátny stav nezlučiteľný s právom Únie. Prijatie potrebných opatrení teda prináleží vnútroštátnemu zákonodarcovi (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. decembra 2017, M.A.S. a M.B., C-42/17, EU:C:2017:936, bod 61, ako aj citovanú judikatúru).

40 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že na druhú otázku treba odpovedať tak, že zásada prednosti práva Únie sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladá povinnosť vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva v súlade s povinnosťami vyplývajúcimi z článku 325 ods. 1 a 2 ZFEÚ v spojení s článkom 1 ods. 1 písm. a) dohovoru PIF, pokiaľ takýto výklad nevedie k porušeniu zásady zákonnosti trestných činov a trestov.

O trovách

41 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (ôsma komora) rozhodol takto:

1. **Pojem „podvody, ktoré majú dopad na finančné záujmy“ Európskej únie, uvedený v článku 1 ods. 1 písm. a) Dohovoru vypracovaného na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev, podpísaného v Bruseli 26. júla 1995, sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa použitie nepravých alebo nesprávnych vyhlásení predložených po realizácii projektu, na ktorý boli prijaté finančné prostriedky, na účely vytvorenia zdania splnenia povinností stanovených na obdobie udržateľnosti projektu.**

2. **Zásada prednosti práva Únie sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladá povinnosť vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva v súlade s povinnosťami vyplývajúcimi z článku 325 ods. 1 a 2 ZFEÚ v spojení s článkom 1 ods. 1 písm. a) Dohovoru vypracovaného na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev, podpísaného v Bruseli 26. júla 1995, pokiaľ takýto výklad nevedie k porušeniu zásady zákonnosti trestných činov a trestov.**

Podpisy